

Coen en Leny van Zanten zuinig op roodbont poldermodel Ria 27

Gaandeweg mooier

Als vaars viel ze niet direct op. Later sleepte Ria 27 van Coen en Leny van Zanten tal van prijzen in de wacht. Een terugblik op de carrière van de enige Nederlandse roodbonte die op het EK in 2004 enigszins het spoor van de Zwitserse koeien kon volgen.

tekst Inge van Drie

'Hoe is het met Ria?' Al ettelijke keren hebben Coen en Leny van Zanten uit Lelystad die vraag beantwoord. 'Ria is echt de koe die ons bekendheid heeft gegeven. We kunnen nergens komen of mensen vragen naar haar.' Elfenhalf jaar oud is Tulipdochter Ria 27 inmiddels. Het roodbonte poldermodel dankt haar faam aan de vele keuringstredens. Op de HHH-show, de NRM, het Europees kampioenschap en niet te vergeten de wintershow in Dronten: op veel keuringen haalde ze hoge klasseringen. In Dronten bijvoorbeeld was ze twee keer op rij publiekscampioene. 'Dat was heel wat, omdat Dronten bij uitstek een zwartbontkeuring is', geeft Van Zanten aan. Ook aan het Europees kampioenschap in februari 2004 bewaart hij goede herinneringen. Met een 1b-positie in de oudste rubriek was Ria de enige Nederlandse koe die nog enigszins in het spoor kon blijven van de verrassend sterke Zwitserse rodbonten. 'Het EK was een aparte ervaring. We sliepen in een hotelletje en als we wakker werden gingen we eerst bij Ria kijken. Het toiletteren van de koeien was uitbesteed aan anderen, maar ik mocht haar gelukkig wel zelf voorbrengen.'

Drie keer op rij was ze erbij op de NRM. Twee keer drong ze door tot de kampioenskeuring. Tot een titel of reservetitel kwam het niet. 'In 2008 had ik goede hoop dat het zou lukken. Hoewel de verschillen klein waren, greep ze net naast de prijzen. Van sommigen kreeg ik als commentaar dat ze het misschien gered had als ze nog meer melk in de uier had gehad. Ik ben eigenlijk te voorzichtig.'

Vers sperma en eigen stier

Haar uier, met nauw geplaatste spenen en een scherpe ophangband, is altijd een van de sterkste wapens geweest van Ria.

Ze kreeg er zelfs 93 punten voor. 'Nu begint de uier wat dieper te worden. Na het kalven is aan een kant de zucht niet meer goed verdwenen. Daarom had ik haar dit jaar niet meer opgegeven voor de NRM. Bovendien, haar weke lendenen zijn altijd een minpuntje geweest. Bij het ouder worden valt dat steeds meer op.' Van Zanten maalt niet om het mislopen van een vierde NRM-optreden. Hij is al lang blij dat Ria, die tot nu toe 71.820 kg melk met 4,58% vet en 3,45% eiwit produceerde, afgelopen voorjaar weer aan

Ria 27 (v. Tulip), 92 punten
Lopend levenstotaal: 71.820 4,58 3,45

de melk kwam. 'Het was een probleem om haar drachtig te krijgen. We hebben embryo's ingezet, vers sperma gebruikt en haar met verschillende stieren geïnsemineerd, maar dat hielp allemaal niks. Uiteindelijk hebben we haar droog gezet en bij de eigen stier in het land gedaan. We hebben de hele zomer niet naar haar omgekeken. Toen ze in september op stal kwam, bleek ze drachtig.'

De met 92 punten ingeschreven Ria stamt uit een voor exterieur goed scorende koefamilie. Haar moeder Ria 20 (v. Allure) kreeg 84 punten, haar grootmoeder Ria 13 (v. Gonda's Mars) – een zuivere mrij-koe – zelfs 91 punten. 'Zij heeft op de NRM in 1990 een 1a-positie behaald.' Dat ook Ria 27 zich tot zo'n goede koe zou ontwikkelen, had Coen van Zanten in eerste instantie niet voorzien. 'Pas gaandeweg is ze mooier geworden. Als vaars was ze niet heel opvallend. Ze schoot er qua melkproductie niet uit en was verschrikkelijk lastig tijdens het

melken. Ze kreeg weliswaar 86 punten, maar we hebben haar drachtig gemaakt van een embryo.'

Toch roodfactorstier

Ria's kansen keerden op latere leeftijd. Na een aantal keuringssuccessen besloot Van Zanten de Tulipdochter te spoelen. 'Ik was niet echt een man om te spoelen. In het verleden waren de resultaten altijd matig, maar van Ria wilde ik graag meer vrouwelijke nakomelingen.'

Ria kreeg Classic, Dominator en Elayo als partner. Een topper als Ria zelf heeft dat nog niet opgeleverd, al is Van Zanten enthousiast over Ria 54 (v. Dominator) met haar 85 punten en Ria 51 (v. Classic), die 86 punten heeft. 'De Classic lijkt het meest op haar moeder. Zij wordt steeds beter.' Uit natuurlijke dracht kreeg Ria een met 87 punten ingeschreven nazaat van Weerdinger Echo en een Jerom met 84 punten.

Het meeste vertrouwen heeft Van Zanten in de nakomelingen van Talent, de laatste stier waarmee hij Ria spoelde. 'Ik gebruik eigenlijk nooit roodfactorstieren. Er waren alleen zoveel mensen die vonden dat ik Ria met Talent moest combineren, dat ik van mijn principes ben afgeweken.' Dat resulteerde in vier roodbonte en twee zwartbonte nakomelingen, de enige zwartbonten in de zuiver roodbonte veestapel. 'Het zijn pinken met veel jeugd en rek, het ging me te veel aan het hart om ze weg te doen.'

Het spoelen van Ria houdt Van Zanten nu voor gezien. 'We zijn bang dat we haar dan niet meer drachtig krijgen. We willen haar vanaf eind juli weer gaan insemineren. Dan kalft ze af als ze buiten loopt.' Inderdaad, Van Zanten is zuinig op zijn stal-favoriet, die dagelijks nog 45 kg melk produceert. 'Ze heeft bijna een jaar droog gestaan', zegt hij met een glimlach. 'Dat doen we heus niet bij alle koeien.'

Franca Treur, schrijfster:

'Een tijdje geleden heb ik thuis een week lang de koeien gemolken. En ik genoot weer volop van de schoonheid van de natuur en van het werken met je handen. Maar na een week was het genoeg. Een boerenleven zit er voor mij niet meer in. Het ritme van 's ochtends en 's avonds op gezette tijden de koeien melken is te dwingend.' (Ev)

Theo de Winter, melkveehouder te Kring van Dorth:

'Ik vind het, gezien de gemiddelde groei van de koeien, onbegrijpelijk dat er nu nog veehouders zijn die opnieuw kiezen voor een boxbreedte van 1,10 meter. Een boxbreedte van 1,15 meter vind ik eigenlijk logisch.' (AgD)

Martin van Beek, melkveehouder te Oosterhout:

'We zijn in Nederland hard bezig om het melkras kwijt te raken.' (Hp)

Jan Hoegen, melkveehouder te Garderen:

'Stieren zoek ik uit op basis van cijfers en niet op basis van dochtergroepen. Dochtergroepen geven wel een stukje enthousiasme in de fokkerij.' (Mm)

Henk Boonstra, biologisch melkveehouder te Wagenborgen:

'We fokken al jarenlang niet meer op een hogere melkproductie. Bewust gebruiken we de stieren met een enorme plasvererving niet. En toch geven de koeien elk jaar weer

meer melk. Ik hoop van harte dat dat een keer ophoudt. Dertig kilo melk per dag, laat het asjeblijft niet meer worden.' (NO)

Franca Treur:

'Ik vind koeien prachtige beesten. Als ze glanzend en krachtig in de wei staan te grazen, kan ik daar echt van genieten.' (Bl)

Gerbrich Andringa, exportmanager Cogent:

'Als ik op reis ben, zorg ik er altijd voor dat ik van iedere stier een perfecte dochterfoto kan laten zien. Een topfoto is onbetaalbaar.' (Hp)

John Schouten, directeur World Wide Sires:

'Ik ben zeer dankbaar dat WW5 op de NRM haar fokproducten mag laten zien. De Nederlandse holsteinfokkerij heeft een zeer open karakter.' (Hp)

Jan Hoegen:

'Ik neem pas een biertje als de koeien in de ring zijn geweest. Tot die tijd heb ik wel werk.' (Mm)

Alice Booij, journalist en NRM-speaker:

'De NRM is een prachtig gebeuren en ik leef er echt naar toe. Maar ik vind het ook heerlijk om 's avonds weer in onze eigen stal tussen onze koeien te staan.' (Bo)

Sake van der Goot, vertegenwoordiger VeeCom:

'Ik ben me steeds meer gaan verdiepen in de functionaliteit van melkkoeien. Waardoor wordt het functioneren en de levensduur van een koe belet en vooral: waarin ligt de oorzaak? Verbetering van de func-

tionaliteit is de basis voor verhoging van het rendement op een melkveebedrijf.' (Hp)

Nico Bons, melkveehouder te Ottoland:

'Ik heb de stierenkeus in jaren niet zo moeilijk gevonden als nu.' (Hp)

Franca Treur:

'Ik heb geen dier in het bijzonder als favoriet. Kalfjes zijn wel erg vertederend.' (Bl)

Siem-Jan Schenk, voorzitter vakgroep Melkveehouderij LTO:

'Nederland richt zich graag op moderne sectoren, zoals de financiële dienstverlening. Nou, uitgerend hierop is de Nederlandse economie onderuit gegaan. Laat dat ons aan het denken zetten. De landbouw is als economische sector veel stabiel.' (LC)

Alex Arkink, koeienfotograaf:

'Een fotograaf is niet zomaar een koeienfotograaf. Je moet koeien kennen. Het type koe, de uier, de benen, hoe hoog op een blokje.' (Bo)

Cees 't Hart, CEO FrieslandCampina:

'Melk heeft een ontzettend hoge voedingswaarde. Heb je één euro te besteden en wil je daarmee zo veel mogelijk nutriënten kopen, dan kun je die euro het beste besteden aan melk.' (m)

Roelof Jonkers, melkveehouder te Dwingelo:

'In de fokkerij ben je nog geheel vrij in de keuzen. Dat is bij het boeren van tegenwoordig wel anders.' (Bo)

Bronnen: Elsevier (Ev), Agrarisch Dagblad (AgD), Hiplus! (Hp), Melkveemagazine (Mm), Nieuwe Oogst (NO), Buitenleven (Bl), Boerderij (Bo), Leeuwarder Courant (LC), melk (m)